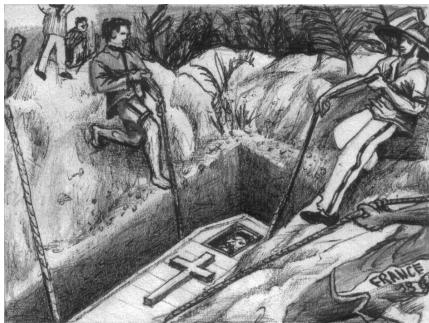

Ingwo

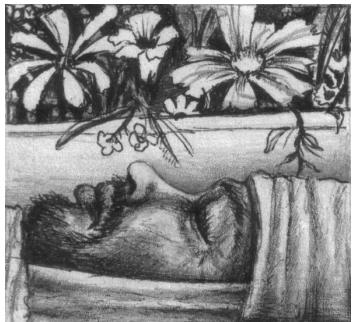
kwaya dhidhima

la veillée mortuaire

akohuna mombi

enterrer

mënda

un cadavre

ingwo yomukwi	<i>être endeuillé(e)</i>
dhidhima	<i>les funérailles f.</i>
ingwo	<i>le deuil</i>
duo pilì	<i>le retrait de deuil</i>
panjaa aingwo	<i>le lever du deuil</i>

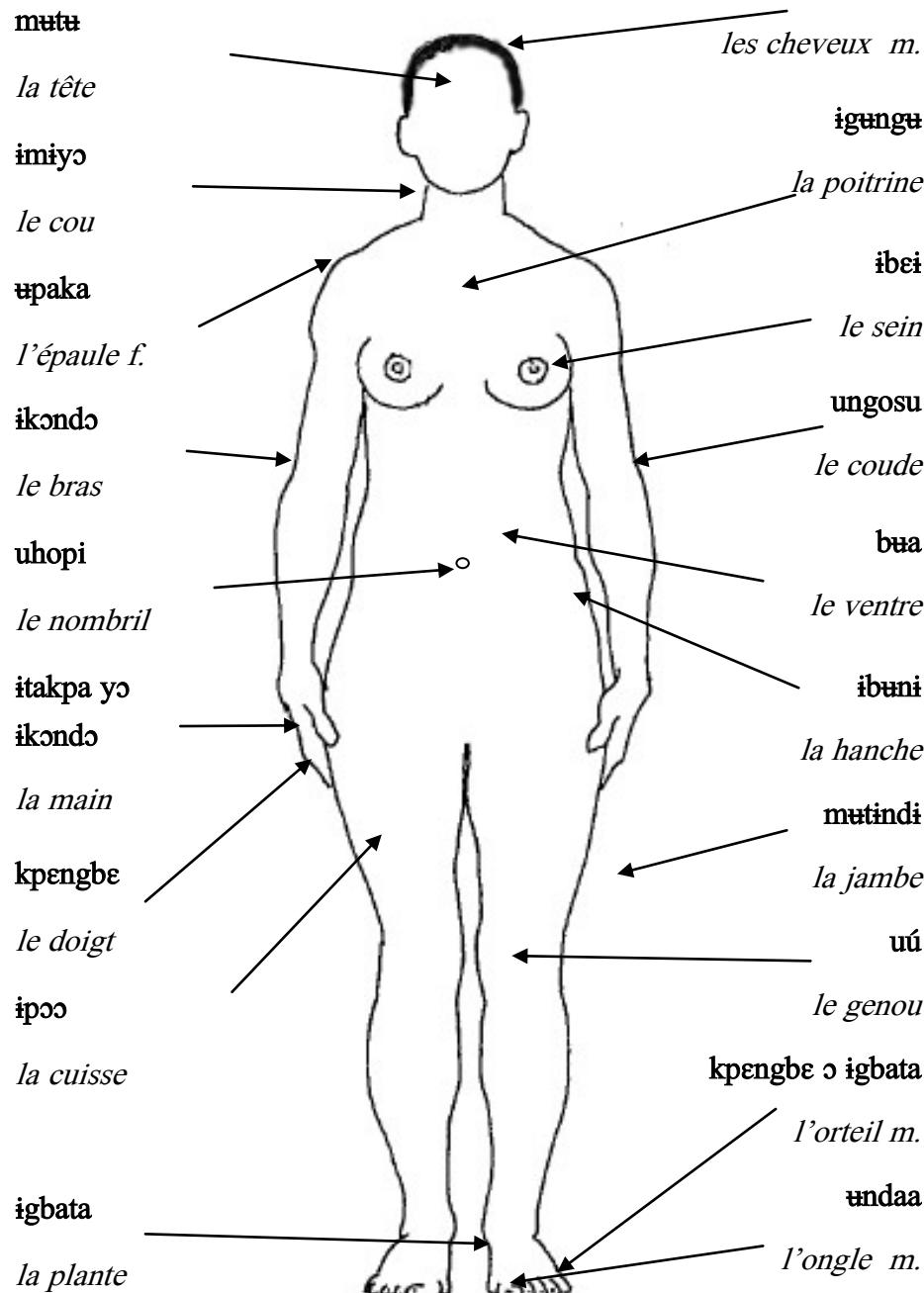
le lever du deuil

La mort

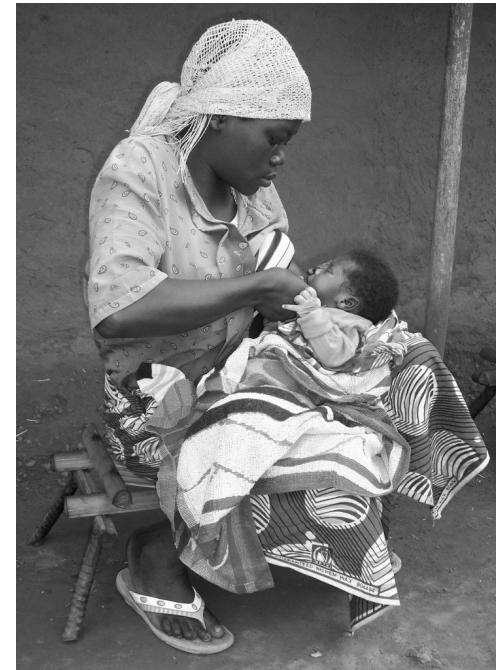
Gue mungana a:kiyonio no ingwo bo ngiba, sôkômû isugo yaka pei c
kio mutima. Woko ngia a:mësia, e:mbiamû idha ngiye a:tobosoko-cc
bagyegye. Aka ba:bio-cc nayô akohuna, moi engô c:mupeniso ipukû yita
ido bo jæ. Bisi bo panjaa ako dhidhima, manye c swai ngia mwana,
c:munasana no e:ka makwô c usini. Iye ndû woko a:tata bo angomû
animbia aki bagyegye ba-ee, bo:muko no benda bo seke. Dho c:naya
likyemû. Tia bisi mëngana, mwana mëngana amati c bawee ngubonani,
c:bëbia tia bo, a:tinaka abhiî c isë, amayaka bagyegye amati c kôti
(c:chwa kû no langi ongo.) Kudhô be:na bo ta ipukû ngiye ba:muhuna
16 nayô. Bendana yo:sio, dho muwee ngubonani e:na yaka ngiyenenî

bombi
les humains

Matina kɔ ndutu

Élever les enfants

amwiso mwana mabeí
allaïter
ataiso mwana mabeí
sevrer
akomvímviya
sucer
akopeniso
vêtrir
akopemakiya
protéger
akopania mwana
conseiller l'enfant
akobiyo nō bükunda
nō mwana
avoir l'affection
envers l'enfant
akükunda mwana
aimer l'enfant
akoyomoko mwana
conduire l'enfant

Huwó bana

Unotá a inye o bana ata mudo. Anó mwana ata kpalakpala nō uba bùta bhelebhele küttaa. Amwiso iya ata kpalakpala mabeí nō obudyakakiso uba bùmò babomé. Agyaba lipuké ló makaku lido. Angomé nō muyayo akobeyoke bana; ikyémumémingana, enjono mubomu akó huwo nō pananakia bana bangó. Enjo bana bangó mapané, obimbimbyanakiso. Abupemakia nō keké nögbe. Abükunda bana bangó nögbe. Amubhibhiso swai uméa ta ubomu.

Akɔhuwo bana

akɔhuwo/akɔpupaka/
akɔnisinganakiso
mbimbyanaka

élever

akɔpania/akɔmbiiso balua

éduquer/instruire

akɔkanga ikumbu

gouverner

akoyomoko

discipliner

mapiyo/magbanji

les jumeaux (-elles)

akɔhuwo

nourrir

nɔjia

la nourrice

akɔtambanaka bana

soigner les enfants

akɔgyabaka bana

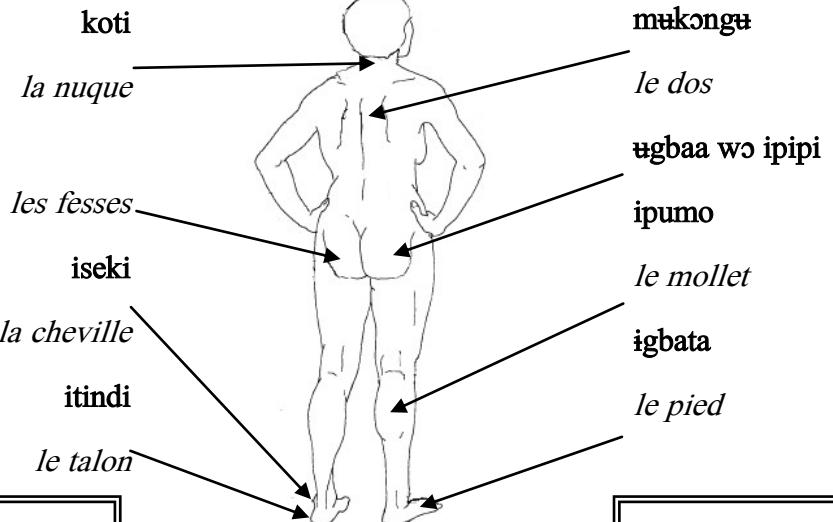
laver les enfants

akɔgyaba lipaku lo bana

laver les vêtements des
enfants

Les parties du corps

Mesu

ngyekye

le sourcil

iso

l'oeil m.

ingungu

la joue

moo

le nez

Monu/moni

la bouche

limbamba lo monu

les lèvres f.

Le visage

itoko

le front

igbai

la paupière

uchwei

l'oreille f.

iyenu/menu

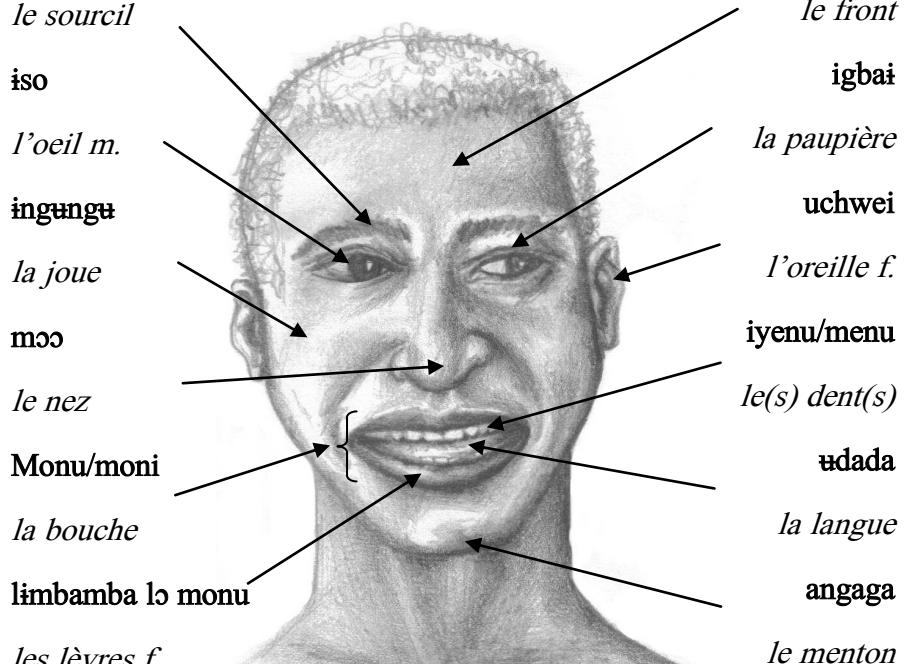
le(s) dent(s)

udada

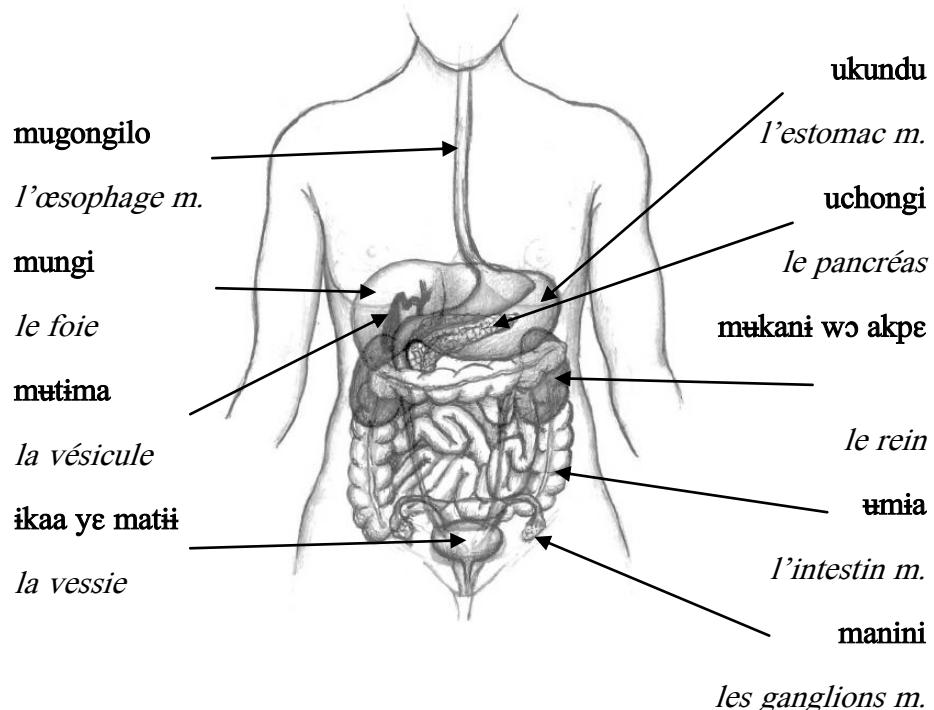
la langue

angaga

le menton

Matina kɔ mati

Buawai

un ami(e)

mubhika

le visiteur

akɔnimbiана

faire connaissance

akɔkanganaka

rendre visite

akɔninjo apepe

donner/offrir un cadeau

Nukɔ

I'ouïe f.

le toucher

compatir

rompre l'amitié

se séparer

L'amitié

akanda

aimer

napia/kanga mukongu

assister

Musikana

sika moi	ndowana
épouser	le concubinage
swai o moi	fingiya moi
l'époux	courtiser
moi o ibaa	dema
l'épouse	la dot
ako sikanā	nduana
se marier	les fiançailles f.
ikondi	ufini/ibáá
célibataire	le foyer

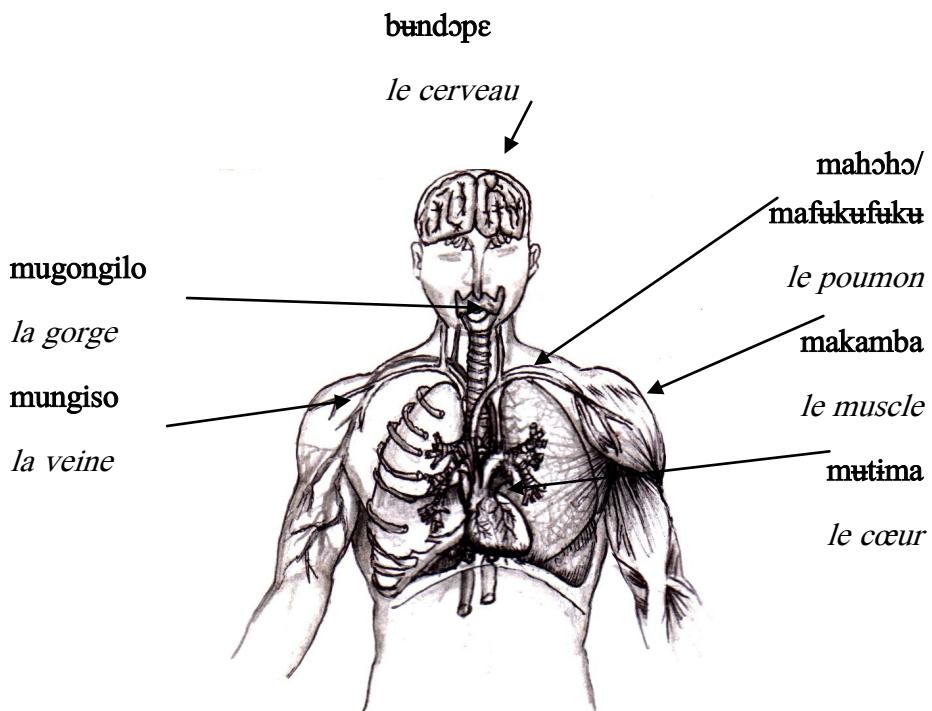

Bukunda ba sokiso kabu
atangbo bo badogoa.

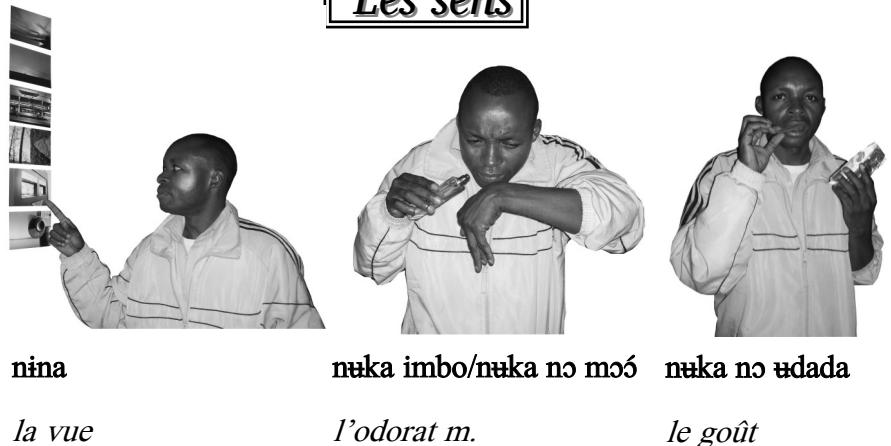
Le mariage

abala	fiancé(e)
ako siana/ningwa aibaa	se divorcer
bukunda	l'amour m.
akokunda	aimer
libisoku/libombe	les noces f.
bakwɔ bo musikana	les mariés m.
dhemu	le témoin
ise o ubatiso/ise o	musikana
le parrain	le toit conjugal
ikaa ngiyo guwe no moi	ubei wo musikana
nina	la vie conjugale

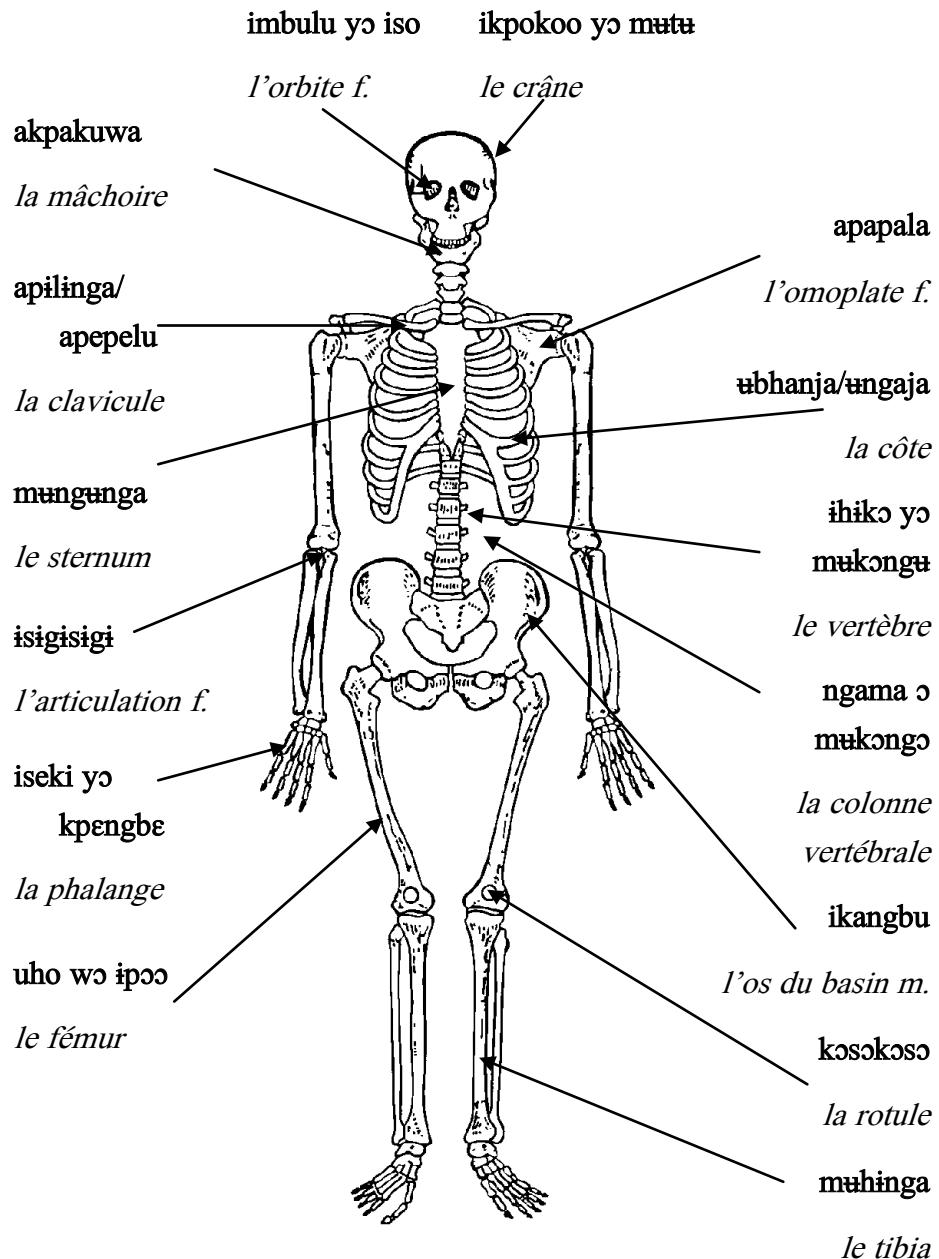
Les parties internes

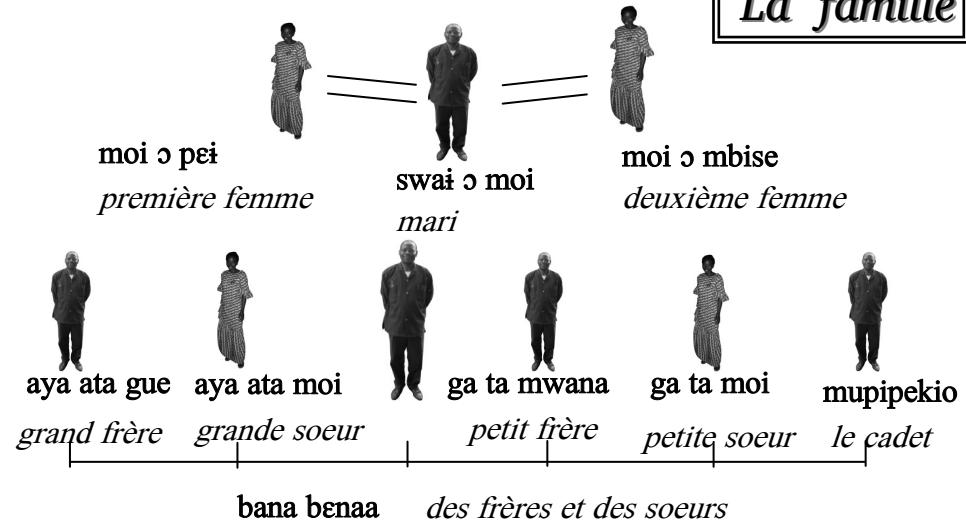
Les sens

Maho kɔ ndutu

Le squelette

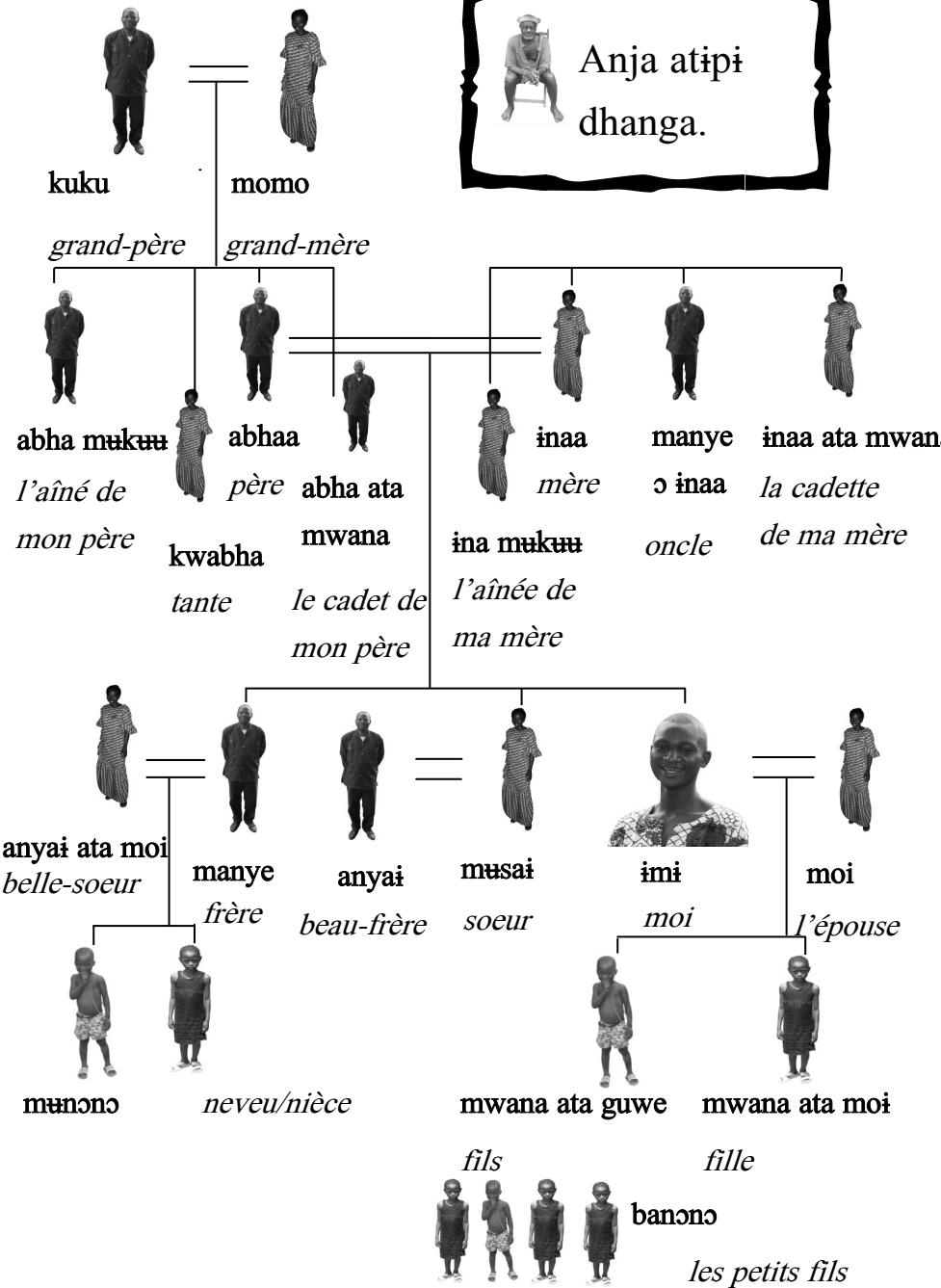

La famille

Gwa ta moi ngia atata bague

Aikambʉ mengana bɔ, ya:bio nɔ ga ta moi mʉngana ata mudo bɔ bhololo, a:tikataa babwa bengɔ ta babomu. Bandambʉ baja ba:tika nayo akondɔa. Yakamengana, atibʉyaa ta babomu bɔ se. Kudhɔ, nginga ata mʉsikane amʉchilia ta ndʉ majeje. O:na misikana yo bega beboi nga bɔmɔ baja, nɔ bana ngʉba ambise angɔ kʉtaa. Bisi mʉngana tia, iyo anisa ako soko, o:tojonokio nɔ gwa ata gue mʉngana anɔ ingroup. Indemì ngiyɛ ta yineni, bɔkʉndana. Mombi nɔ mombi o:sa aningia bandɔngɔ bɔ e:niania nɔ mombi o bɔkʉndana inianì. Gwa ata gue o:chwa iyo gwa ta moi, nɔ enjɔ likyemʉ lija lɔ dhadha. Ako bisi bɔ mʉsikana, ya:bio ʉmbɔ wʉta kisoba. Bɔyaa tea, bɔkʉndana ta tambanakia. Ibo babomu bɔkʉndana dho-si bʉpio ngʉbanani bebo. Gwa ata moi o:kwa mujungudha, nɔ o:sikanaka aningwa ati gue ata mudo ngianani. Bɔ:yaana tita ingono.

Anja

Unctu

moi o b̄ea
la femme enceinte
b̄awa b̄o mwana/imi
la grossesse
akonota
accoucher
unctu
l'accouchement m.
ako siyobua
concevoir
Akonota munda
la fausse couche
keta yo unctu
la douleur du travail
mwana o mombi
majangi
accoucher d'un infirme
tapii/tapiro
le premier né

La naissance

mwana ata
mububwake
prématuré(e)
akobubwaka
avorter
uhopi
le cordon ombilical
inotia
le placenta
bua aketa/unctu
wodheng
la contraction
mukpekpe wo mwana/
mudhengu wo mwana
l'enfant unique
mwana ngia achweya
munda
le mort-né
mupipekiyo
le dernier né

Bangbinga bɔ ubei

mwana ata kpala-kpala/
le bébé

mwana ata bhele
l'enfant à bas âge

idhingga yo mwana
ata moi

mwana wɔ bandambu
la petite fille

mwana o basabakye
la jeune fille

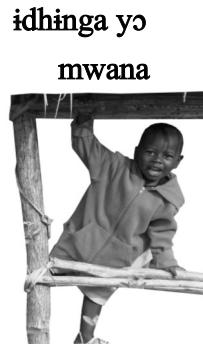

mundambu
l'adolescent

musamukye
la fille adolescente

Asobii a:kia bombi akɔ isisenio ngiangɔ ta akɔ isisenio
ngiangɔ ingainga a:bukia ndu gue no moi. Mukpa.1 :27
(Genèse 1:27)

idhingga yo mwana
ata gue
le petit garçon

mukuu/mutatamusie
l'adulte mf.

guwe

mukuu o gue

ikwei-kwei yo gue
le vieillard

moi

mukuu o moi

ikwei-kwei yo moi
la vieillarde

Les étapes de la vie